

ПЕДАГОГІЧНА ПЕРСОНАЛІЯ В ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ

Силабус

Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма	Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки докторів філософії 011 Освітні, педагогічні науки
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий рівень)
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Цілі	Опанування курсу «Педагогічна персоналія в історико-педагогічному дослідженні» дозволить майбутнім фахівцям здобути належну теоретичну і практичну підготовку, через вивчення життя й творчої біографії зарубіжних і вітчизняних педагогів; ознайомлення з логікою вивчення педагогічної персоналії в історико-педагогічному дослідженні; формування вмінь здійснювати дослідження педагогічної персоналії в історико-педагогічному аспекті.
Результати навчання	У результаті опрацювання змісту навчальної дисципліни здобувач наукового ступеня «доктор філософії» може навчитися та оволодіти вміннями: критично оцінювати існуючі системи освіти, представлені в історико-педагогічному дискурсі; застосовувати перевірені часом наукові положення представників світової та української педагогічної думки у наукових дослідженнях і викладацькій діяльності.
Зміст	1. Зарубіжна історико-педагогічна думка і освіта (кінець XVI – початок XX ст.). 2. Українська національна педагогічна думка і освіта в історичній ретроспективі (кінець XVI – перша половина XIX століття). 3. Українська національна педагогічна думка і освіта в історичній ретроспективі (друга половина XIX – XX століття).
Курс/семестр	2/4
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 14 год., Семінарські/практичні – 14 год., Самостійна робота – 77 год. Залік
Кафедра	Кафедра педагогіки та менеджменту освіти, кабінет № 39, e-mail: kafpedkdpu@gmail.com
Викладач	Філоненко Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Контактна інформація	e-mail викладача: oksana.filonenko02@gmail.com
Система	Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації

<p>оцінювання</p>	<p>навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.</p> <p>Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті.</p> <p>Поточний контроль реалізується у формі усного та письмового опитування, оцінки виступів студентів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.</p> <p>Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усна відповідь; - письмова відповідь з теми; - доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ; - письмові завдання (тестові, контрольні, творчі, дослідницькі роботи тощо); - самостійне опрацювання тем; - підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів, їх аналіз; - виконання практичних завдань. <p>Критеріями оцінки є:</p> <p><i>усні відповіді:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття питання; • логіка викладання, культура мовлення; • емоційність та переконаність; • використання основної та додаткової літератури; • аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; <p><i>виконання письмових завдань:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • повнота розкриття питання; • цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи. <p>Максимальний бал оцінки рівня знань студентів з теми під час усного чи письмового опитування – 5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 б. - знання студента є глибокими, міцними, узагальненими, системними; студент вміє застосовувати знання творчо, його відповідь характеризує вміння самостійно оцінювати різноманітні педагогічні ситуації, явища, концепції та теорії, виявляти й відстоювати особисту позицію; вдало ілюструє теоретичні педагогічні положення; • 4 б. - студент знає ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, усвідомлює зв'язки між ними, самостійно застосовує знання в стандартних і нестандартних ситуаціях, вміє робити висновки,
--------------------------	---

виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна; студент інколи допускає незначні помилки у виконанні практичних завдань;

- 3 б. - студент знає найсуттєвіші істотні ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна, хоча їй бракує власних суджень; студент допускає незначні помилки у відповідях і під час виконання практичних завдань;

- 2 б. - студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний розв'язувати завдання за зразком. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена, не завжди ілюструється прикладом із педагогічної літератури. Виконання практичних завдань свідчить про середній рівень сформованості дослідницьких умінь;

- 1 б. - відповідь студента при відтворенні матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Наведені приклади виховних ситуацій не отримують достатньо глибокого педагогічного аналізу. Виконання практичних завдань свідчить про досить низький рівень сформованості дослідницьких умінь.

Максимальний бал оцінки за виконане практичне завдання – **4 бали:**

- 4 б. ставиться, коли студент дуже добре, усвідомлено виконав запропоновану залікову вправу, виявив високий рівень умінь педагогічної техніки;

- 3 б. ставиться, коли студент якісно, усвідомлено виконав запропоновану залікову вправу, виявив достатній рівень умінь педагогічної техніки;

- 2 б. ставиться студенту, який цілеспрямовано оволодівав належним умінням, та в силу різних причин допустив незначні помарки у виконанні вправи;

- 1 б. ставиться студенту, який наполегливо оволодівав належним умінням, та в силу недостатнього вихідного розвитку здібностей допустив помилки у виконанні вправи.

Максимальний бал оцінки за виконане індивідуальне науково-дослідне завдання – **10 балів.**

Виконання практичних завдань має на меті систематизацію, закріплення та поглиблення знань студентів з курсу, формування у них умінь педагогічної техніки; розвиток навичок професійного самовдосконалення на рефлексивній основі.

При визначенні оцінки доцільно застосовувати наступні критерії:

- актуальність обраної проблеми дослідження, належна обґрунтованість актуальності;

- відповідність вимогам до структури наукових студентських робіт;

- повнота розкриття питань плану;

- логічність викладу матеріалу, співвідношення фактів і висновків, яскравість прикладів, чіткість розкриття головної думки, переконливість висновків;
- дотримання наукового стилю викладу матеріалу;
- наявність правильних посилань на першоджерела;
- достатня кількість літератури у списку, її відповідність текстовим посиланням;
- якість оформлення роботи.

Бали	Критерії та показники оцінювання
10 балів	<p>Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність. Правильно складено план роботи.</p> <p>Робота відповідає вимогам до структури такого роду студентських наукових праць.</p> <p>Чітко сформульовані мета і завдання роботи. Правильно визначені об'єкт і предмет дослідження. Сформульована гіпотеза. Доцільний вибір методів науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Багата джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.</p> <p>Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Теоретичний матеріал гармонічно поєднується з прикладами з педагогічної практики.</p> <p>Висновки відповідають змісту роботи.</p> <p>Студент дотримався вимог до наукового стилю викладу матеріалу.</p> <p>Робота виконана грамотно, без стилістичних, граматичних та пунктуаційних помилок.</p>
7-9 балів	<p>Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність. Правильно складено план роботи.</p> <p>Робота відповідає вимогам до структури такого роду студентських наукових праць.</p> <p>Чітко сформульовані мета і завдання роботи. З деякими помилками визначені об'єкт і предмет дослідження. Гіпотеза не сформульована. Доцільний вибір методів науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.</p> <p>Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Теоретичний матеріал гармонічно поєднується з прикладами з педагогічної практики.</p> <p>Висновки відповідають змісту роботи.</p> <p>Студент не завжди дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу.</p> <p>Робота виконана досить грамотно, без стилістичних і граматичних, з деякими пунктуаційними помилками.</p>
4 – 6 балів	<p>Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Недостатньо переконливо</p>

		<p>обґрунтована її актуальність. План не повністю відповідає сформульованим завданням роботи.</p> <p>Робота не повністю відповідає вимогам до структури такого роду студентських наукових праць.</p> <p>Мета і завдання роботи частково відповідають темі і плану роботи. З деякими помилками визначені об'єкт і предмет дослідження. Гіпотеза не сформульована. Не зовсім доцільний вибір методів науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.</p> <p>Виклад матеріалу не завжди логічний, з посиланнями на першоджерела. Теоретичний матеріал інколи підтверджується прикладами з педагогічної практики.</p> <p>Висновки не повністю відповідають змісту роботи.</p> <p>Студент часто не дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу.</p> <p>Робота виконана зі стилістичними і пунктуаційними помилками.</p>
	1 – 3 бали	<p>Невдало обґрунтована актуальність обраної теми дослідження. План не повністю відповідає сформульованим завданням роботи.</p> <p>Робота не повністю відповідає вимогам до структури такого роду студентських наукових праць.</p> <p>Мета і завдання роботи частково відповідають темі і плану роботи. З деякими помилками визначені об'єкт і предмет дослідження. Гіпотеза не сформульована. Не зовсім доцільний вибір методів науково-педагогічного дослідження.</p> <p>Бідна джерельна база, не використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.</p> <p>Виклад матеріалу часто страждає нелогічністю. Мало посилань на першоджерела. Теоретичний матеріал не підтверджується прикладами з педагогічної практики.</p> <p>Висновки не повністю відповідають змісту роботи.</p> <p>Студент часто не дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу.</p> <p>Робота виконана зі стилістичними, пунктуаційними та граматичними помилками.</p>
<p>3 бали студент може отримати за виконані завдання <i>самостійної роботи</i>.</p> <p>2 б. ставиться студентові, який робить вдаль доповнення, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань;</p> <p>1 б. одержує студент, який старанно працював упродовж заняття, виконував вправи, залучався до колективних обговорень тощо.</p> <p>Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.</p> <p>За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 5 балів.</p> <p>Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має</p>		

право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені практичні заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

З дисципліни «Педагогічна персоналія в історико-педагогічному дослідженні» передбачена така форма семестрового контролю, як залік, який проводиться у кінці семестру.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне контроль та самостійна робота				Сума
<i>Розділ 1</i>	<i>Розділ 2</i>	<i>Розділ 3</i>	Індивідуальне науково-дослідне завдання	<i>Підсумкова семестрова</i>
T 1-3+К.р.	T 4-6+К.р	T 7-9+К.р		
30	30	30	0 ¹	100

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Сторінка курсу на платформі MOODIE

<http://moodle.kspu.kr.ua/mod/data/view.php?d=114&rid=1188>

Література

Базова

1. Ананьев Б. Человек как предмет познания / Б. Ананьев. – СПб : Питер, 2002. – 288 с.
2. Богуславський М. Структура сучасного історико-педагогічного знання / М. Богуславський // Шлях освіти. – 1999. – № 1. – С. 37–41.
3. Гупан Н. Українська історіографія історії педагогіки / Н. Гупан. – К. : А.П.Н., 2002. – 224 с.
4. Дічек Н. Біографічний метод як інструмент дослідження вітчизняної історії педагогіки / Н. Дічек // Шлях освіти. – 2001. – № 12. – С. 15–19.
5. Днепров Э. Советская историография отечественной школы и педагогики (1918 – 1977). Проблемы, тенденции, перспективы / Э. Днепров. – М. : Изд. АПН СССР, 1981. – 90 с.
6. Онопрієнко В. Біографії вчених : специфіка, завдання, досвід / В. Онопрієнко // Українська біографістика : зб. наук. праць. – К., 1999. – Вип. 2.
7. Персоналії в історії національної педагогіки. 20 видатних українських педагогів / за ред. А. М. Бойко. – Полтава, 2002. – 452 с.
8. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги: підручник / за ред. А. М. Бойко. – К., 2004. – 492 с.
9. Сухомлинська О. Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет : актуальні проблеми / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2003. – № 1. – С. 39–43.
10. Сухомлинська О. Персоналія в історико-педагогічному дискурсі /

О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 10–15.

11. Філоненко О. В. В. О. Сухомлинський – провідник гуманної педагогіки: віктимна історіографія / Провідники в освіті. Від ідей до вічності: кол. моногр. / за заг. ред. І. Богданова. – К.: Освіта України, 2017. – С. 324–343.

12. Філоненко О. В. Освіта Кіровоградщини (Єлисаветградщини) в наукових рефлексіях українських учених (друга половина XIX – XX століття): монографія / О. В. Філоненко. – Харків: Мачулін, 2017. – 412 с.

13. Філоненко О. В. Педагогічна думка на Єлисаветградщині в першій третині XX століття / Нариси з історії педагогічної думки (перша третина XX ст.): кол. моногр. / за ред. О. С. Радул. – Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2015. – С. 279–310.

14. Українська педагогіка в персоналіях: у 2 кн.: навчальний посібник / за ред. О. В. Сухомлинської. – К., 2005.

Додаткова

1. Джуринский А. Н. История педагогики древнего и средневекового мира : учеб. пособие для высш. шк. / А. Н. Джуринский. – М. : изд-во «Совершенство», 1999. – 224 с.

2. Джуринский А. Н. Развитие образования в современном мире : учеб. пособие / А. Н. Джуринский. – М. : ВЛАДОС, 1999. – 200 с.

3. Дроб'язко П. І. Українська національна школа: витоки і сучасність / П. І. Дроб'язко. – К.: Академія, 1997. – 184 с.

4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с

5. История культуры стран Западной Европы в эпоху Возрождения : учеб. для вузов / Л. М. Брагина [и др.] ; под ред. Л. М. Брагиной. – М. : Высш. шк., 1999. – 479 с.

6. История педагогики и образования / под ред. А. И. Пискунова. – М. : ТЦ Сфера, 2001. – 512 с.

7. Історія педагогіки / за ред. М. В. Левківського. – Х. : “ОВС”, 2002. – 240 с.

8. История зарубежной дошкольной педагогики: Хрестоматия / Сост. Н. Б. Мчедлидзе и др. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1986. – 460 с.

9. Ковальчук Л. О. Система освіти зарубіжних країн: навч. посіб. / Л. О. Ковальчук, О. Б. Ковальчук. – Львів. : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 136 с.

10. Константинов Н. А. История педагогики : учеб. для студентов пед. ин-тов / Н. А. Константинов, Е. Н. Медынский, М. Ф. Шабаева. – Изд. 4-е, доп. и перераб. – М. : Просвещение, 1974. – 448 с.

11. Кравець В.П. Зарубіжна школа і педагогіка XX ст. / В.П. Кравець. – Тернопіль, 1996. – 290 с.

12. Кравець В.П. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва / В.П. Кравець. – Тернопіль, 1996. – 436с.

13. Пальчевський С.С. Педагогіка : навч. посіб. / С.С. Пальчевський. – К. : Каравела, 2007. – 576 с.

14. Ректори Київського університету (1834–2006) / В.А. Короткий, Т.В. Табенська та ін. – К.: Либідь, 2006. – 336 с.

15. Сбруєва А. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / А. Сбруєва. – Суми : Редакційно-видавничий відділ СДПУ, 1999. – 300 с.

16. Стеценко Т. Історія класичної зарубіжної педагогіки / Т. Стеценко. Херсон : Вид-во ХДУ, 2002. – 40 с

17. Сухомлинський В.О. Сердце віддаю дітям / В.О. Сухомлинський// Вибр. Твори – К., 1976. – Т. 3.
18. Терентьева Н.О. Вища (університетська) освіта: стан і розвиток : навч.-метод. посіб. / Н.О. Терентьева. – Черкаси, 2005. – 250 с.
19. Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія: Історія виникнення і розвитку / З.І. Хижняк. – К, 1970. – 173 с.

Інформаційне забезпечення

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dnpb.gov.ua/> Електронний каталог бібліотеки ПНПУ імені В. Г. Короленка [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elcat.pnpu.edu.ua:82/>

Матеріали III Всеукраїнського з'їзду працівників освіти (28 жовтня 2011 р.) – Режим доступу : http://www.iitzo.gov.ua/materiali_zizdu.html

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/>

Освітні ресурси Інтернету [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/osvitnires/>

Пиков Г.Г. Средневековая система образования и университеты [Электронный ресурс] / Г.Г. Пиков. – Режим доступа : <http://gklass.nsu.ru/koi/gum/medieval/univer.htm>. – Название с экрана.

Педагогічна преса [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedpresa.com/>

Педагогічні науки: збірник наукових праць [електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pena/index.html

Портал сучасних педагогічних ресурсів [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua/>